

Brez šminke

Kabaret – dvakrat

Tanja Lesničar - Pučko

Kabaret je zahteven žanr, ki je bistveno vezan na urbano oziroma natančneje na tisti del urbanega, ki se ga pogosto povezuje z dekadentnim, obrobim in ki po definiciji pluje proti toku prevladujočih vrednot, pa naj gre za estetske, moralne ali politične. Njegova predstavitev iz kluba na klasični gledališki oder je tako že sama po sebi »pregrešna«, izvedbeno pa zaradi povezave igre, plesa, glasbe in petja zelo zahtevna. A v Mestnem gledališču ljubljanskem jim je to uspelo.

Najprej – uspelo jim je dobiti režiserja, **Stanislava Moša**, ki mu je blizu tako duh kabareta nasploh, kot ta prav posebni, cinični in od nacizma omračeni berlinski čas *Kabareta* izpod peresa **Joja Masteroffa**, ki ga je uglasbil **John Kander**, upesnil pa **Fred Ebb**. Češki gost je režiser tiste vrste, ki dobrega obrtnega znanja ne žrtvuje »sporočilu« ali »umetnosti« in ki sporočila ali umetnosti ne žrtvuje všečnosti in bližnjicam. Njegov *Kabaret* je režiran precizno, strnjeno in zgoščeno, a ne brez potrebnih predahov (dramaturgija **Alja Predan**), z jasnim upoštevanjem, da se lahko niz točk spremeni v utrudljivo ponavljanje in jim je torej treba vedno znova dodati neki zamik, neki odtenek drugega in novega, da bi »zdržale«. Z enako premišljenostjo poskrbi tudi za vdor realnega: nacizem se pojavlja kot nekakšen občasen srh, kot motnja, prizori z otroki, ki jim je v krhke glaske položena uničujoča nacistična ideologija, in taboriščne uniforme, ki končno zamenjajo šegave kostume, pa so zelo ustrezna brca v trebuh gledalca, ki se je razpustil ob lepih dekletih.

In potem – so tukaj seveda igralci. **Uroš Smolej** kot Konfe-

ransje naredi nekaj, kar se zdi skoraj nemogoče: z zmuzljivostjo in dvoumno moškostjo, z neverjetnimi premenami giba, glasu in izraza se postavi ob bok tistemu Konferansjeju, ki nam je vsem služil kot pravo utelešenje, to pa je **Joel Grey** iz **Fossejevega** filma *Cabaret*. Med vrhunske vloge je treba vsekakor prišteti še interpretacijo **Jette Ostan Vejrup** in njeno Fraulein Schneider, njeno trpnost, njeno usojenost prenašanja življenja, ki se je obrnilo povsem drugače od mladostnih pričakovanj, ki pa celo v najbolj morečih trenutkih premore neki svojevrsten trmasti vitalizem. Vejrupova je ni le izvrstno odigrala, pokazala je pevske zmožnosti, ob katerih bi se lahko kaj naučilo tudi 90 odstotkov slovenskih profesionalnih pevk. Tudi **Janez Svetina** kot Herr Schultz zelo dobro odigra skopega in naivnega Žida v prelomnem času, dekleta iz kluba Kit Kat pa je koreograf **Igor Barberič** »opremil« ravno s pravo mero drila, lahкотnosti, erotičnosti in humorja, da podpirajo dvoumnost lahkotne zabave in trde zaodrške stvarnosti. V premierni zasedbi je bila šibki člen tako le **Iva Kranjc** v vlogi Sally Bowles, za katero se zdi, da so ji naporji (ne vedno povsem posrečenega) petja izrinili igro in celo gib ter občutek za ritem in je tako namesto polnokrvnosti, ki jo je zahteval lik, pevsko nekako brezstrastno zamrznila, igralsko zelo težavno mešanico frivolnega in tragičnega pa z znelirala na površinsko. Prav njej je najbolj škodovala nekoliko pretirana čistina kabaretske scene (scenografija **Jaroslav Mifajt**), rahlo broadwaysko sterilne namesto dekadentno berlinske; tudi tistih nekaj izpuhov megle (za vraga, v vsem tem kabaretu niti enega kadilca?) in nastavljeni »gledalci« v prvi vrsti tega vtisa niso uspeli pregnati.

A kot rečeno, *Kabaret* je zelo dobra predstava, ki enako dosledno opozarja na človekovo potrebo po zabavi in pozabi, kot na dejstvo, da nobena iluzija ne zdrži valjarja stvarnosti, da ne biti proti, pomeni biti za: svastike so si nadeli tako dobri meščani kot »izprijenci« vseh vrst, le da mnogim to ni pomagalo – kmalu so jih morali zamenjati za taboriščne uniforme.

CELJSKA IZDAJA

Celjska premiera istega besedila, ki jo je režiral **Miha Alujevič**, je drugačna že na prvi pogled: scenografija (**Dinka Jeričević**) ni tako prečiščena in niha med nekakšnim lasvegaškim bliščem in zaničnim barskim vzdušjem (da, tukaj končno kadijo, in ne le tobaka). Kostumi (**Ivona Stanič**) so manj estetski, stilizirani, bolj raznorodni, a mestoma preveč dobesedni. Glasbeniki so kot v operi

pod odrom in ne na njem. Konferansje (igra ga režiser sam) je neprimerno manj izdelan kot v inačici MGL, je bolj klovnovski kot kabarejski in četudi se Alujeviču kot pevcu ni treba toliko truditi z glasom kot Smoleju, enostavno ne premore moči osrednjega povezovalca, kar tako odlično uspe Smoleju. V veliki meri ga »povozijo« plesalci in plesalke (koreografija **Mojca Horvat**), ki so premočni, preveč izpostavljeni in v svojem show danceu bolj spektakelski, kot bi bilo za predstavo dobro. Tudi Sally, ki jo igra **Tanja Potočnik**, in ji igra in petje ležita veliko bolj kot Kranjčevi, mestoma zbledi zaradi preagresivne in vulgarne koreografije kitkatovk (ta čudna nedomišljijaska dobesednost). Vse naštetu povzroči, da se predstava vse bolj spreminja v dražljiv muzikal (ki pa mestoma povleče kar na slovensko popevko, kadar pevci, predvsem Umek, izgubijo ustrezno disciplino), v katerem ni prostora za resno, tragično in grozljivo, ki kot podtalnica spodjeda ta svet zabave in

pozabe: Alujevič z burkaštvom razvodeni pretečo usodo Žida Herr Schultza (**Bojan Umek**) in grozljivo dilemo Fraulein Schneider (**Anica Kumer**), ki zgolj obupno spogledljivo zabavata občinstvo, vdor nacizma pokaže le z znaki ali s patetično koreografijo in ne z dramsko napetostjo, konec, ki najbolj drastično razkrije usodo tistih, ki so hoteli »pozabiti politiko« – ko se Konferansje prelevi v taboriščnika in tako plača svojo homoseksualnost – pa je začuda povsem izpustil. Očitno zato, da bi lahko potem v nekakšnem bisu še malo plesali in peli...

Celjski *Kabaret* tako odbere predvsem tisto plast predstave, ob kateri se ljudje zabavajo, socialne in politične pa jim servira le za vzorec. V tem nehoti ponavlja točno tisto, na kar je opozarjal Masteroff: zatiska si oči. Zato bi

Stran / Page: 28

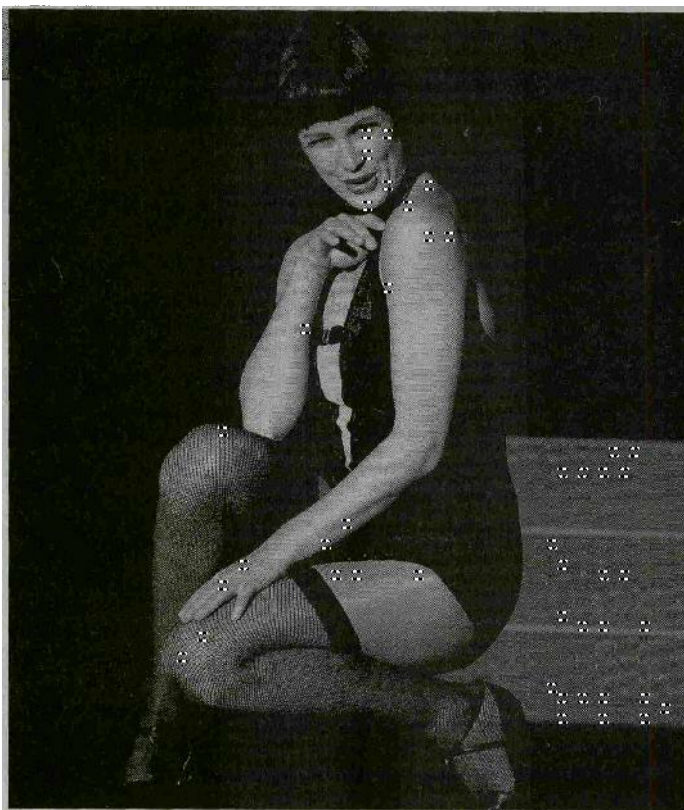
Doseg / Reach: 180.000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 475 cm2

2 / 2

verjetno morala imeti kakšen drugi naslov, ne tistega, ki označuje neko zelo specifično občutenje (ne)smisla življenja v zelo nevalgičnem zgodovinskem trenutku.

Kabaret Mestnega gledališča ljubljanskega je zelo dobra predstava, ki enako dosledno opozarja na človekovo potrebo po zabavi in pozabi kot na dejstvo, da nobena iluzija ne zdrži valjarja stvarnosti, da ne biti proti, pomeni biti za (obe sliki sta iz predstave Mestnega gledališča ljubljanskega). Foto: Žiga Koritnik

Celjski Kabaret tako odbere predvsem tisto plast predstave, ob kateri se ljudje zabavajo, socialne in politične pa jim servira le za vzorec. V tem nehoti ponavlja točno tisto, na kar je opozarjal Masteroff: zatiska si oči.